

Betty Jacobsen.

Elisabeth Mariane Magdalene Jacobsen blev født den 15. juli 1843 i Tórshavn. Hun var datter af Christian Jacobsen og Maria Christiansen. Hun kaldtes ofte Betty Jacobsen, men underskrev sine breve til nevøer og niecer med ”Bette faster”.

Hun havde 3 brødre og 2 søstre. Det var Joen Jacobsen (1833-1876), Ellen Elisabeth Cathrine Jacobsen (1834-efter 1910?), Jacob Jacobsen (1836-1921), Anna Christine Maria Jacobsen (1838-1924) og Christian Jacobsen (1840-1881).

Hun skrev breve både til sine søskende og til sine nevøer og niecer. Både Joen og Christian døde unge, men Betty holdt kontakt med sine svigerinder, som var Cathrine Winther (1845-1939, også kaldet Thrine Jacobsen) og Mette Marie Pedersen (1843-efter 1910?, også kaldet Marie Jacobsen). Der var mange nevøer og niecer, som Betty skrev til, og som hun omtalte i sine breve. Hun følger meget med i deres liv og omtaler også deres børn.

For bedre at kunne følge med i brevene kan en liste over Bettys søskende, deres ægtefæller og deres børn være en stor hjælp:

1. Joen Jacobsen (1833-1876) og Cathrine Winther (1845-1939)
 - 1.1 Mads Andreas Winther Jacobsen (1865-1918)
 - 1.2 Maria Jacobsen (1868-1952)
 - 1.3 Christian Jacobsen (1870-1890)
 - 1.4 Hans Jacobsen (1872-efter 1919)
 - 1.5 Susanne Cathrine Jacobsen (1874-1937)
2. Ellen Elisabeth Cathrine Jacobsen (1834-efter 1910?) ugift.
3. Jacob Jacobsen (1836-1921) og Elsebeth Djonesen (1848-1938)
 - 3.1 Maria Jacobsen (1873-1951), Jacob var ikke hendes biologiske far.
 - 3.2 Sunneva Jacobsen (1875-?)
 - 3.3 Susanne Kathrine Jacobsen (1876-1978)
 - 3.4 Christian Jacobsen (1879-1962)
 - 3.5 Johanne Jacobsen (1881-1945)
 - 3.6 Sigrid Jacobsen (1884-1900)
 - 3.7 Zacharias Jacobsen (1886-1976)
 - 3.8 Hjalmar Jacobsen (1889-1960)
 - 3.9 Mads Andreas (1891-1944)
4. Anna Christine Maria Jacobsen (1838-1924) og Joen Jacobsen (1832-1905)
 - 4.1 Elinborg Jacobsen (1871-?)
 - 4.2 Thurid Jacobsen (1874-1959)
 - 4.3 Asgeir Jacobsen (1880-?)
5. Christian Jacobsen (1840-1881) og Mette Marie Pedersen (1843-?)
 - 5.1 Christian Jacobsen (1871-?)
 - 5.2 Marie Kirstine Jacobsen (1873-?)
 - 5.3 Hjalmar Jacobsen (1876-?)
 - 5.4 Henriette Jacobsen (ca. 1879-?)
 - 5.5 Harald Jacobsen (1881-?)

Betty var den første færing, som tog på højskole. Hun var på sommerholdet på Vallekilde højskole i 1874. Det var hendes søster Ellen, som fik overtalt Betty og forældrene til at Betty tog på højskole. Ellen var taget til Danmark i 1854 for at lære husholdning og var her kommet i kontakt med grundtvigske kredse. Hun var blevet grebet af denne folkelige bevægelse. Det var tanker som faldt i god jord hos familien i Tórshavn, men også på Sandø hos sysselmanen Mads Andreas Winther var de grundtvigske tanker ikke fremmede. Mads Andreas var gift med Ellens og Bettys moster Susanne Cathrina Christiansdatter, og han samlede folk i sit hjem for at drøfte de nye idéer, som blev omsat til færøske forhold. Senere samlede Mads Andreas's datter Cathrine Winther unge

mennesker sit hjem i Tórshavn. I den kreds af unge mennesker, som samledes hos hende, blev idéen til Føringafelag realiseret og højskoletanker drøftet. Det drejede sig om bl.a. Rasmus Effersøe, Jóannes Patursson, Símun av Skarði og Rasmus Rasmussen.

Betty var sammen med sin søster Ellen med til at opfordre unge mennesker til at tage på højskole i Danmark, og det er en nærliggende tanke, at Betty brugte sin uddannelse som sygeplejerske til at blive ansat på Vallekilde højskole, ikke kun for at kunne forsørge sig selv, men også for at kunne være noget for de færinger, som søgte til de danske højskoler. Hun kunne så være med til at påvirke disse unge mennesker med de frisindede og færøsk-nationale tanker, som hun havde med sig fra sin familie og omgangskreds.

Hun fulgte nøje med i de første idéer til at starte en færøsk højskole. Foregangsmænd i dette arbejde var Símun av Skarði og Rasmus Rasmussen, som var på Askov højskole sidst i 1890'erne.

Símun var blevet forlovet med Bettys niece Susanne Kathrine Jacobsen i 1896. Betty korresponderede meget med Susanne Kathrine Jacobsen (kaldet Sanne i brevene) og med Símun. Hun opfordrer Sanne til at tage på højskoleophold i Vallekilde for at opleve højskolelivet og for at få erfaringer til brug i arbejdet på højskolen på Færøerne. Sanne kom først på højskole i Vallekilde i 1900, det var efter at højskolen på Færøerne var startet i vinteren 1899. Sanne havde haft en stilling i Fuglefjord som folkeskolelærer i nogle år forinden. Årsagen, til at hun først kom afsted efter at højskolen allerede var startet, kan måske være de økonomiske forhold eller hendes faders helbred. Hun havde i hvert fald overvejet at tage på højskole i sommeren 1899, men udsatte det til 1890. Betty virkede som sygeplejerske på Vallekilde højskole fra 1888 til engang mellem 1911 og 1916. Hun fik lov til at blive boende i sin lejlighed på Vallekilde højskole efter at hun var holdt op med at arbejde som sygeplejerske.

Betty har været på højskolen, da Cathrine Winthers søn Christian døde i januar 1890, medens han var på Vallekilde som elev. Han døde af difteritis og efterfølgende hjernebetændelse. Det var en meget ondartet difteritis, som flere i Vallekilde døde af i løbet af 1890, heraf 4 elever fra højskolen. I 1913 kunne Betty på samme tid fejre sin 70 års fødselsdag og sit 25 års jubilæum som sygeplejerske på højskolen. Der blev holdt en fest for hende, og som gave fik hun en rejse for at se Skovgårds kalkmalerier i Viborg domkirke. Hun var noget betænkelig ved den lange rejse på grund af sin høje alder; hun kom dog alligevel afsted, og Skovgårds malerier gjorde et stort indtryk på hende.

Hun holdt fast ved at skrive til familien og fulgte levende med i deres liv og levned. Det sidste bevarede brev til Sanne er dateret den 17. juni 1925. Den 11. november 1925 døde hun i Vallekilde 82 år gammel.

Kilder:

Den grundtvigske arv på Færøerne, Peter Martin Rasmussen, 1989

<http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/grs/article/viewFile/16027/13869> (set 06.12.2015)

Bettys breve, privat, indleveret af Sanna av Skarði til Landsskjalasavnið Færøerne 2014

<http://slaegt.gnurk.dk/betty/betty.dk.html> (set 06.12.2015)

Billeder fra Vallekilde højskole

<http://bibod.dk/vallekilde/index.php>

<http://arkiv.dk> (navneliste fra sommerholdet 1874, <http://arkiv.dk/vis/480472>) (set 06.12.2015)

Færøske aviser.

Ólavur Clementsen, Søgubrot, Trina á Sandi. Fjúrtaðe, 10. september 1993, side 11.

Arnold Bodtker, My Faroese Roots, Kirke og Folk 25. nov. 1976, side 29-32, Church and Life formerly Kirke og Folk, USA, <http://www.churchandlife.org>, <http://archives.grandview.edu/jsp/RcWebBrowse.jsp> (set 15.04.2016)